

Usein kysytyjä kysymyksiä

Luxemburg, 28. syyskuuta 2017

Vuosikertomus varainhoitovuodelta 2016 – Usein kysytyjä kysymyksiä

1. Onko Euroopan tilintarkastustuomioistuin vahvistanut varainhoitovuoden 2016 tilit?

Kyllä. Tilintarkastustuomioistuin on vahvistanut vuoden 2016 tilit luotettaviksi (eli antanut 'puhtaan lausunnon'). Puhdas lausunto on annettu joka varainhoitovuodelta vuodesta 2007 alkaen. Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että varainhoitovuoden 2016 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta asemasta ja toimien tuloksista kyseiseltä varainhoitovuodelta.

Tilijä koskevan lausunnon lisäksi tilintarkastustuomioistuimen on annettava tarkastustyönsä perusteella lausunto siitä, suoritettiin-ko tilien perustana olevat maksut EU:n sääntöjen mukaisesti. Maksujen arvioitu virhetaso on viime vuosina jatkuvasti parantunut: 2014: 4,4 %, 2015: 3,8 %, 2016: 3,1 %. Lisäksi voidaan todeta, että noin puolessa vuodelta 2016 tarkastetuista menoista virhetaso ei ollut olennainen. Tämä koskee lähinnä tukioikeuksiin perustuvia maksuja.

Tämän vuoksi vuoden 2016 maksuista annetaan varauman sisältävä lausunto eikä kielteistä lausuntoa. Tämä on ensimmäinen kerta sen jälkeen, kun tarkastuslausumia aloitettiin antamaan vuodesta 1994 alkaen.

2. Mikä on puhdas/varauman sisältävä/kielteinen lausunto?

Puhdas tarkastuslausunto tarkoittaa, että luvut antavat oikean ja riittävän kuvan ja ovat tilinpäätösraportoinnin sääntöjen mukaisia. Varauman sisältävä lausunto tarkoittaa, että tarkastajat eivät voi antaa puhdasta lausuntoa, mutta havaitut ongelmat eivät ulotu laajalle eli niitä ei esiinny koko perusjoukossa. Kielteinen lausunto on osoitus laajalle levinneistä ongelmista.

ECA Press

Mark Rogerson – Tiedottaja

Puh. (+352) 4398 47063

Matkapuhelin (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – Lehdistöavustaja

Puh. (+352) 4398 45410

Matkapuhelin (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

Sähköposti: press@eca.europa.eu

[@EUAuditors](https://twitter.com/EUAuditors)

eca.europa.eu

3. Mikä on olennainen virhetaso?

Tällä tarkastusalan termillä tarkoitetaan virhetasoa, jonka alapuolella virheillä ei katsota olevan merkittävää vaikutusta. Virhetaso on olennainen, kun se todennäköisesti vaikuttaa tarkastuskertomuksen kohderyhmänä olevien käyttäjien päätöksentekoon. Sekä tilintarkastustuomioistuin että komissio soveltavat olennaisuuden määrittämiseen kahden prosentin raja-arvoa.

4. Mitä ovat tukioikeuksiin ja kulujen korvaamiseen perustuvat maksut?

Tukioikeuksiin perustuvat maksut suoritetaan tiettyjen ehtojen täytyttyä. Näitä maksuja ovat mm. opiskelija- ja tutkimusapurahat (kilpailukyvyn alan menot), viljelijöille maksettavat suorat tuet (luonnonvarojen alalla) sekä EU:n henkilöstön palkat ja eläkkeet (hallinnon alalla).

Kulujen korvaamiseen perustuvilla maksuilla EU korvaa tukikelpoisista toimista aiheutuneet tukikelpoiset kulut. Tällaisilla maksuilla tuetaan mm. tutkimushankkeita (kilpailukyvyn alan menot), alueellista ja maaseudun kehittämistä koskevia investointeja ja koulutustoimia (taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion politiikan ja luonnonvarojen alojen menot) sekä kehitysyhteistyöhankkeita (globaalin Euroopan alan menot).

5. Onko EU:n varainhoito menossa parempaan suuntaan?

Kyllä. Maksujen arvioitu virhetaso on viime vuosina jatkuvasti parantunut: 2014: 4,4 %, 2015: 3,8 %, 2016: 3,1 %. Lisäksi voidaan todeta, että noin puolessa vuodelta 2016 tarkastetuista menoista virhetaso ei ollut olennainen. Tarkastuksissa on myös viime vuosina havaittu, että sisäisiä kontrolleja on vahvistettu komissiossa ja jäsenvaltioissa merkittävästi.

6. Miten tarkastustoimintaa aiotaan tulevaisuudessa muuttaa?

Vuosi 2017 tulee olemaan ensimmäinen vuosi, jolloin huomattava osa kaikkien EU:n talousarvioalojen menoista toteutetaan kauden 2014–2020 monivuotiseen rahoituskehykseen sovellettavien uusien sääntöjen mukaisesti. Lainsäätäjät ovat hyväksyneet näiden menojen hallinnointia varten uusia ja vankempia sääntöjä. Lisäksi tarkastuksissa on viime vuosina havaittu, että sisäisiä kontrolleja on vahvistettu komissiossa ja jäsenvaltioissa merkittävästi. Jos oletusarvona on, että sisäisillä kontrolleilla edelleen ehkäistään tai havaitaan ja korjataan virheitä, tilintarkastustuomioistuin odottaa voivansa luottaa niihin entistä enemmän menojen sääntöjenmukaisuutta arvioidessaan. Tämän lähestymistavan ansiosta käy entistä selkeämmin ilmi, missä puutteita esiintyy edelleen. Tämä auttaa tilintarkastustuomioistuinta edistämään tilivelvollisuutta ja parantamaan EU:n varainhoitoa entisestään. Vuonna 2017 lähestymistapaa kokeillaan myös koheesioalalla.

Sitä vastoin ei pelkästään riitä, että rahat on käytetty sääntöjen mukaisesti. EU:n veronmaksajat haluavat nähdä, että rahoille saadaan vastinetta. Tämän vuoksi tilintarkastustuomioistuin käyttää aikaa ja voimavaroja tuloksellisuustarkastuksiin. Niissä tarkastetaan, ovatko EU:n toimintapolitiikat todellakin vaikuttavia ja saadaanko meno-ohjelmien avulla paras mahdollinen vastine rahoille.

7. Arvioitu virhetaso on kuitenkin edelleen 3,1 prosenttia. Mitä tämä tarkoittaa?

Virhetaso (3,1 prosenttia) on arvio siitä määrästä, jota ei olisi pitänyt maksaa EU:n talousarviosta, koska varoja ei käytetty EU:n sääntöjen mukaisesti. Toisin sanoen varojen käyttö ei vastaa sitä, mihin neuvosto ja parlamentti pyrkivät asiasta antamallaan EU:n lainsäädännöllä tai sitä, mihin jäsenvaltiot pyrkivät kansallisilla säännöillään.

Tyypillisesti virheissä on kyse maksuista edunsaajille tai hankkeille, jotka eivät olleet oikeutettuja tukeen, taikka palvelu- tai tavarahankinnoista tai investoinneista, joiden yhteydessä julkisia hankintoja koskevia sääntöjä ei sovellettu asianmukaisesti.

Tilintarkastustuomioistuimen arvioima virhetaso perustuu tilastolliseen malliin eli sillä on tarkastustyönsä perusteella 95 prosentin varmuus siitä, että virhetaso on 2,2–4,0 prosenttia. Lisäksi 3,1 prosentin luku on kaikkien EU:n talousarvioalojen ja kaikkien menotyyppien keskiarvo. Arvioitu virhetaso oli alle kaksi prosenttia tukioikeuksiin perustuvissa maksuissa, joiden osuus kaikista maksuista on noin puolet.

8. EU:n talousarvion kokonaismäärä oli 136,4 miljardia euroa vuonna 2016, ja virhetaso oli 3,1 prosenttia. Onko toisin sanoen EU:n varoja tuhlatu lähes 4,23 miljardia euroa?

Lähestymistapa voi olla harhaanjohtava, sillä "virheen" ja "tuhlaamisen" välillä on suuri ero. Tilintarkastustuomioistuin tarkastaa, onko EU:n varat käytetty aiottuun tarkoitukseen, onko veloitetut kulut laskettu oikein ja täyttyvätkö tukikelpoisuusehdot. Tätä 3,1 prosentin luku tarkoittaa.

Joissakin virheissä on kyse maksuista, joiden osalta tukikelpoisuusehdot eivät täyty: tukea on esimerkiksi annettu tutkimukseen pk-yritykseksi luokitetulle yritykselle, vaikka yritys oli kokonaan suuryrityksen omistuksessa, tai viljelijä on ilmoittanut pinta-alan väärin.

Näissä tapauksissa EU:n varoilla on silti voinut olla osittain myönteinen vaikutus ja niillä on kenties saatu aikaan jonkin verran hyötyä, vaikka varojen käytölle asetetut ehdot eivät ole täysin täyttyneet. Toisaalta varojen laillinen ja sääntöjenmukainenkin käyttö voi johtaa tuhlaukseen esimerkiksi silloin, kun rakennetaan satamainfrastruktuuri ottamatta riittäväällä tavalla huomioon tulevia rahtiliikennemääriä.

9. Mistä virheet johtuvat?

Virheet johtuvat siitä, että edunsaajat eivät noudata sääntöjä EU:n rahoitusta hakiessaan. Jotta edunsaajat olisivat oikeutettuja saamaan tukea EU:lta, heidän on noudatettava tiettyjä EU:n sääntöjä ja usein myös kansallisia sääntöjä. Näillä säännöillä (mm. hankinta- ja valtiontukisäännöillä) varmistetaan, että maksetut tuet eivät häiritse sisämarkkinoiden toimintaa ja että varat käytetään neuvoston ja parlamentin aikomiin tarkoituksiin.

Virheet johtuvat siitä, että sääntöjä ei noudateta: esim. viljelijä ilmoittaa maatalousalueen väärin, hankkeen toteuttaja ei noudata julkisia hankintoja koskevia sääntöjä tai tutkimuskeskus ilmoittaa

korvattavaksi kuluja, jotka eivät liity EU:n varoin rahoitettavaan hankkeeseen. Varainhoitovuotta 2016 koskevassa vuosikertomuksessa annetaan esimerkkejä tarkastusten aikana havaituista virheistä.

10. Jos varainhoitovuoden 2016 maksujen arvioitu virhetaso on 3,1 prosenttia, onko 96,9 prosenttia EU:n talousarviosta käytetty sääntöjen mukaisesti?

Kyllä, jos huomioon otetaan ainoastaan kvantifioitavissa olevat virheet. Tilintarkastustuomioistuimen lausunto EU:n varainkäytöstä perustuu kattavaan otokseen, joka käsittää kaikki menoalat. Tapahtumaotos tarkastetaan yksityiskohtaisesti, havaitut virheet kvantifioidaan mahdollisuuksien mukaan, ja niiden perusteella lasketaan arvioitu virhetaso.

On kuitenkin olemassa lukuisia virheitä, joita tilintarkastustuomioistuin ei kvantifioi. Näitä ovat esimerkiksi tapaukset, joissa hankintasääntöjä on rikottu vain lievästi, julkaisemista koskevia sääntöjä ei ole noudatettu tai EU:n direktiivit on saatettu virheellisesti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämän vuoksi näitä virheitä ei oteta huomioon tilintarkastustuomioistuimen arvioimassa virhetasossa.

11. Ovatko havaitut virheet petostapauksia?

Suurimmassa osassa tapauksia eivät ole.

Petoksella tarkoitetaan hyötymistarkoituksessa toteutettua tahallista petollista toimintaa. Tavanomaisilla tarkastusmenettelyillä voi olla vaikea yksilöidä petostapauksia, mutta tilintarkastustuomioistuin havaitsee silti joka vuosi tarkastuksillaan joitakin tapauksia, joissa epäillään petosta. Vuonna 2016 tilintarkastustuomioistuin havaitsi noin tuhannessa tarkastamassaan tapahtumassa 11 petosepäilytapauksia. Se ilmoittaa kaikki tällaiset tapaukset Euroopan unionin petostentorjuntavirastolle OLAFille, joka tutkii ne ja ryhtyy tarvittaessa jatkotoimiin yhdessä jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa.

12. Sekä komissiolla että jäsenvaltioilla on valtuudet estää virheet ja korjata ne siellä, missä niitä esiintyy. Miten paljon tämä vaikuttaa virhetasoon?

Jäsenvaltioiden viranomaisten ja komission toteuttamilla korjaavilla toimenpiteillä oli myönteinen vaikutus arvioituun virhetasoon. Tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso olisi ilman korjaavia toimenpiteitä ollut 1,2 prosenttia korkeampi.

Lisäksi saatavilla oli riittävästi tietoa, jonka avulla huomattava osa jäljellä olevista virheistä olisi voitu ehkäistä tai havaita ja korjata. Jos näitä tietoja olisi hyödynnetty, arvioitu virhetaso olisi ollut vuonna 2016 taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen koheesion alan ja globaalin Euroopan alan koko varainkäytön osalta kahden prosentin olennaisuusrajan alapuolella. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että tämä osoittaa, että nykyiset kontrollit ovat riittäviä, mutta niiden täytäntöönpanoa on valvottava kunnolla.

Vuoden 2016 vuosikertomus ja LEHDISTÖPAKETTI ovat saatavilla 23:lla EU:n kielellä: eca.europa.eu